

1. Gerard Smetsers, architect in Oirschot (gestorven in 2015)

Vanuit zijn kennis en zijn betrokkenheid met alles wat er in Oirschot gebeurde hield Gerard Smetsers de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Vooral als het de ruimtelijke ordening betrof. Iedere aantasting van het in het verleden zo zorgvuldig geboetseerd dorp hield hij goed in de gaten. En was de aantasting in zijn ogen een vermindering dan kon hij zich daar behoorlijk over opwinden.

Door Jan Kuijpers

Gerard wilde dit unieke dorp, door velen gezien als het mooiste dorp van Brabant, zo ongeschonden mogelijk doorgeven aan toekomstige generaties. En ervoor waken dat de historische waarde ervan behouden blijft. Een tiental jaren geleden was tot ieders verrassing de achtervleugel van het Hof van Solms (***zie foto hiernaast***) van de een op de andere dag met de grond gelijk gemaakt. Dit historisch stukje religieus erfgoed diende vroeger als een soort sanatorium voor chronisch zieke zusters van het klooster Nazareth. Het was plotsklaps verdwenen. Gerard was ontzettend kwaad, je mag wel zeggen hij was woest. Al kon je, gelet op zijn rustige persoonlijkheid, dat niet zo direct merken. Dit schitterende gebouw met zijn prachtige bogen voor de balkons, waar de zieken van de buitenlucht konden genieten, was er niet meer. Ook de monumentencommissie, waarvan Gerard een behoorlijke tijd lid is geweest, wist van niets. Dat zoiets heeft kunnen gebeuren was voor hem een groot raadsel. Het blijkt maar weer eens dat er onvoldoende of misschien wel geen overleg is geweest met de monumentencommissie, die slechts een adviserende stem heeft. Oirschot met zijn meer dan driehonderd monumenten, waarvan honderdtwintig rijksmonumenten, heeft dringend behoefte aan een goed functionerend monumentenbeleid. Hij wilde daarmee niet zeggen dat het monumentenbeleid niet goed was. Maar het kon altijd beter, volgens Gerard.

De achterkant van het Hof van Solms, toen het nog in het bezit was van de zusters Franciscanessen en waarin het ziekenpaviljoen van de zusters was gevestigd. Het was een schitterend bouwwerk met prachtige bogen, waar de zieke zusters konden genieten van de zon en toch beschermd waren tegen regen en wind. Van de een op de andere dag was het gesloopt.

De huidige Oude grintweg

Gerard is geboren aan de Oude Grintweg in Oirschot. Hij kon zich de vooroorlogse tijd nog goed herinneren. De oude Grintweg was toen ook letterlijk een oude grintweg, want deze weg was toen nog niet verhard. Tegenover zijn huis, stond een grote houten barak. Nu begint daar de Dr. Feijstraat (***zie foto hiernaast***). Deze weg is pas na de oorlog aangelegd. Op de plaats van die houten barak staat nu het KBO-gebouw. In die barak lag een onderdeel van het Nederlandse leger. En wel de 'fietsharmonie'. Het leger, het was nog voor de oorlog, had toen een harmonie op de fiets die op verschillende plaatsen optrad. Iets unieks in Nederland. Hij had nog geprobeerd om via allerlei instanties te achterhalen wat er verder met deze 'Fietsharmonie' is gebeurd. Maar kwam er maar niet achter. Nergens, bij geen enkele instantie was iets bekend wat er met deze barakken en met de 'Fietsharmonie' gebeurd zou zijn. Hij had nog een foto van hun optreden en een krantenknipsel.

Al op jonge leeftijd studeerde Gerard voor architect bij het instituut PBNA. Toentertijd een gerenommeerd opleidingsinstituut voor allerlei beroepen. Als je via dat instituut je opleiding had genoten en afgemaakt, dan was je kostje wel gekocht. Gerard ging bij een architecten-bureau werken en kreeg al op jonge leeftijd een grote klus te klaren.

De St Odulphuskerk in Best na de oorlog, zonder toren.

Gerard kreeg de opdracht om de torenspits van de St. Odulphuskerk in Best weer in ere te herstellen. Deze was tijdens de oorlog eraf geschoten. Een zeer moeilijke klus. Want er waren toen nog

geen kranen die zo hoog konden reiken. Alles moest met een lier langs een houten

begeleiding die ze tegen de toren hadden bevestigd, naar boven worden gebracht. En het laatste stukje van de torenspits moesten ze vanaf de buitenkant afwerken. Het was levensgevaarlijk. Gerard heeft daar slapeloze nachten van gehad. Vooral als het stormde. Hij deed dan geen oog dicht, zo bang was hij dat de torenspits eraf zou waaien. Maar de torenspits staat heden ten dage nog steeds op de kerk.

Het vervolg van zijn carrière

De huidige kerk in Best

Op een gegeven moment wilde Gerard wel eens iets anders. Het werken bij dat architectenbureau, dat zich hoofdzakelijk bezighield met het bouwen van huizen en scholen, hield hij na een tijdje voor gezien en hij ging werken bij een groot architectenbureau dat op meerdere plaatsen in Nederland een kantoor had. Daar kreeg hij grote opdrachten. Dat begon al in Eindhoven, waar hij medebegeleider werd van de bouw van de Technische Universiteit. Hij heeft daar acht jaar gewerkt en hij was voor ongeveer driekwart verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het totale gebouwencomplex. Daarna werd hij uitgezonden naar Amsterdam en werd daar verantwoordelijk voor het sportcomplex van de universiteit.

Naar Amsterdam

Gerard had veel werk in Amsterdam. Toen dat sportcomplex klaar was, is hij begonnen aan de huisvesting van het Bijenkorfconcern in Amsterdam- Zuidoost. In dit gebouw zaten behalve de Bijenkorf ook de kantoren van de HEMA, Perry Sport en nog enkele andere concernonderdelen. Hij ging iedere dag op en neer naar Amsterdam. Ze hebben hem dikwijls gevraagd of hij niet naar Amsterdam wilde verhuizen. Daar voelde Gerard

Het centraal station van Amsterdam

echter niks voor. 'Het is zo'n fijne stad om in te wonen', zeiden ze dan. Hij zei altijd: 'Het fijnste van Amsterdam is de trein naar het zuiden'. Gerard kon ontzettend goed met de mensen daar opschieten. Amsterdammers zeggen alles recht voor z'n raap. Als Gerard 's morgens aankwam, liep hij eerst over het bouwterrein en maakte heel kort een praatje met de mensen. Hij moest hun vertrouwen winnen. Hij wilde niet hebben dat ieder voor zich de problemen ging oplossen. Zijn er

problemen dan moesten ze bij hem in de bouwkeet zijn en dan werden ze samen opgelost. Daarmee heeft hij veel goodwill gekweekt, want tot op het laatst kwamen er

soms nog wel eens mensen uit Amsterdam bij hem op bezoek om een kop koffie te drinken.

Gedenkwaardige vijftigste verjaardag

Waar is de mosterd?

De viering van zijn vijftigste verjaardag zal hij niet gauw vergeten. 's Nachts hoorde hij gerommel rond zijn huis. Hij ging kijken en zag dat er enkele van zijn medewerkers vanuit Amsterdam bezig waren om ballonnen op te hangen aan de lantaarnpaal voor zijn huis. Toen hij dat zag nodigde hij ze uit om binnen te komen. Zij bleven tot een uur of zeven koffie drinken en vroegen naar de krant. Toen die maar niet kwam zijn ze weer vertrokken en hebben toen bij Louwers Eekman getankt, die in die tijd een benzinstation had. Daar hebben ze toen het Eindhovens Dagblad gekocht. Want daarin stond een advertentie van bijna een halve pagina, waarin ze hem feliciteerden. 'Gerard is vandaag vijftig geworden' stond er. En dat wilden ze als bewijs meenemen naar hun werk om het de anderen te laten lezen. Tot aan zijn pensionering heeft Gerard ook nog in Kerkrade een groot gebouw neergezet voor defensie en in Spijkenisse een ziekenhuis.

De verdienste van Gerard voor Oirschot

Behalve dat Gerard lange tijd zitting heeft gehad in de monumentencommissie heeft de ruimtelijke ontwikkeling van het dorp steeds na aan zijn hart gelegen. Al kon hij daar niet meer in mee adviseren. Toch liet hij de gemeente soms wel eens weten, maar dan als privé persoon, wat in zijn ogen niet kon. Hij is ook zes jaar voorzitter geweest van de Heemkundekring 'De Heerlijkheid Oirschot'. Maar zijn grootste hobby was wel het vastleggen van oude foto's van Oirschot. Hij heeft een diaverzameling van wel 1500 dia's over Oirschot. En bij al die dia's wist hij wel een verhaal te vertellen. Regelmatig gaf hij avondvullende voordrachten en dat deed velen een genoegen; vooral voor heemkundig geïnteresseerde personen. Ook heeft hij jarenlang voordrachten gegeven voor de jeugd om hen iets te vertellen over vroeger. Dat deed hij aan de hand van de dia's en daarna gingen de jongelui met een gids door het dorp lopen en konden ze zien wat hen in de oude raadskelder, want daar werden de voordrachten gehouden, was verteld.